

Aan de gemeenteraad

Datum : 17 maart 2026
Zaaknummer : 4993201
Contactpersoon : Nicole Weigergangs
Telefoonnummer : 026 377 5104

Onderwerp: Aan werk helpen van nieuwkomers

Geachte voorzitter en leden,

Met deze brief informeren wij u over het aan werk helpen van nieuwkomers.

Aanleiding

Arnhem is een gastvrije stad en vangt daarom verschillende groepen vluchtelingen ruimhartig op. We vinden het belangrijk dat deze groep *nieuwkomers die in de vluchtelingenopvang woont* hun tijd zinvol kunnen besteden door het opdoen van ervaringen en vaardigheden. Deze groep nieuwkomers bestaat uit asielzoekers (die nog in afwachting zijn van een verblijfsvergunning, oftewel status), statushouders (oftewel asielzoekers die een verblijfsvergunning hebben gekregen) en Oekraïense ontheemden. Onze inzet op zinvolle tijdbesteding komt ook terug in het beleidskader '[Arnhem gastvrije stad](#)', dat uw raad recentelijk heeft aangenomen. Voor deze nieuwkomers is in Arnhem een programma rond werk, taal, cultuur, sport en zorg beschikbaar.

Óók voor *nieuwkomers met zelfstandige woonruimte in Arnhem* (dit zijn dus statushouders) is het hebben van werk belangrijk. Bij onze dienstverlening rond werk en participatie voor deze groep blijft aandacht voor taal en cultuursensitiviteit van belang. In de [raadsbrief Stand van zaken werk en participatie](#) kon u hier al meer over lezen. In deze raadsbrief gaan we meer specifiek in op wat Arnhem biedt rond het thema werk voor nieuwkomers in de vluchtelingenopvang.

Belang van investeren in aan werk helpen nieuwkomers

Veel nieuwkomers geven aan dat het hebben van werk belangrijk voor ze is, omdat het hen structuur, daginvulling, zingeving en ook eigenwaarde geeft. Daarnaast horen we terug dat ze het belangrijk vinden om op deze manier te kunnen bijdragen en te kunnen meedoen aan de Nederlandse samenleving. En natuurlijk levert werken ook geld op.

Datum: 17 maart 2026
Zaaknummer: 4993201
Pagina: 2

In Arnhem experimenteren we volop rond het aan werk helpen van nieuwkomers in de vluchtelingenopvang. We zijn een van de koplopergemeenten in een pilot van het Ministerie van SZW (Sociale Zaken en Werkgelegenheid) waarvoor we € 200.000,- ontvangen. Experimenteren geeft ruimte om dingen uit te kunnen proberen. In deze raadsbrief nemen we u hier graag in mee.

Belang van meedoen door werk...

Door nieuwkomers aan werk te helpen, versnelt hun integratie en zelfredzaamheid en vergroot het de kans dat ze zelfstandig in hun inkomen kunnen voorzien. Ook draagt het bij aan het oplossen van personeelstekorten. Het leren van de taal verloopt bovendien sneller.

....in combinatie met het leren van de Nederlandse taal

Gemeente Arnhem zet in op het snel toeleiden naar werk in combinatie met het leren spreken van de taal. Beide versterken elkaar. Om in aanmerking te komen voor betaald werk, is het vaak een vereiste om Nederlands te spreken. Ook gaat het leren van de taal een stuk sneller als je wel 'moet' communiceren op de werkvloer. Arnhem heeft veel taalaanbod in de stad en breidt dit nog uit: Taalstart (in 8 weken basaal Nederlands leren) binnen [Connect](#) is succesvol en voorziet duidelijk in een behoefte. Momenteel onderzoeken we hoe we de bestaande gemeentelijke infrastructuur rond taal verder kunnen versterken (meer taalmaatjes en Taalcafés) en hoe we taal meer kunnen integreren in het Connectprogramma. Dit gebeurt in afstemming met het [Centraal Orgaan opvang asielzoekers](#) (COA) en met taalaanbieders (inburgering en volwasseneneducatie). Specifiek aan Oekraïners zijn via volwasseneneducatie gratis taaltrajecten aangeboden tot en met taalniveau B1. Ook zijn er inmiddels Oekraïense vrijwilligers opgeleid. Zij organiseren spreekgroepen om met elkaar het Nederlands te kunnen blijven oefenen.

Aantallen en doelgroepen

In de gemeente Arnhem wonen de volgende groepen nieuwkomers in de vluchtelingenopvang:

In opvang Arnhem	3058	Welke partij vangt op en hoe
azc-bewoners 18+	1765	COA binnen verschillende opvanglocaties
azc-bewoners 18-	267	COA binnen verschillende opvanglocaties
AMV (Alleenstaande Minderjarige Vreemdelingen)	126	COA, Yoin op verschillende locaties
Oekraïners	900	Gemeente/Leger des Heils gemeentelijke opvanglocaties

peildatum 1 maart 2026. Een deel van de doelgroep is <18, dus geen doelgroep

Datum: 17 maart 2026
Zaaknummer: 4993201
Pagina: 3

In de azc's wonen zowel asielzoekers als statushouders onder verantwoordelijkheid van het COA. Asielzoekers weten nog niet zeker of ze in Nederland kunnen blijven. Statushouders hebben al wel een tijdelijke verblijfsvergunning. Zij blijven in de vluchtelingenopvang tot ze kunnen doorstromen naar zelfstandige woonruimte in de gemeente waaraan ze zijn 'gekoppeld'. Ongeveer 2/3 van de azc-bewoners is asielzoeker en 1/3 statushouder. Van de groep statushouders in de opvang is ongeveer 10% aan Arnhem gekoppeld, dus krijgt op termijn woonruimte in Arnhem toegewezen. Oekraïners wonen zowel in gemeentelijke opvanglocaties als bij particulieren.

Spelregels en Aanpak toeleiden naar werk Oekraïners

De Oekraïners die vanwege de oorlog in Nederland zijn komen wonen, zijn snel aan het werk gegaan. Deze groep heeft een andere positie dan met name asielzoekers in de azc's. Voor hen zijn er meer wettelijke mogelijkheden om te werken. Het grootste deel heeft werk (90%), al gaat het vaak om banen onder hun niveau. Het WSP (Werkgeversservicepunt) ondersteunt binnen hun reguliere dienstverlening ook Oekraïners die op zoek zijn naar (ander) werk. *Aanpak*: Het WSP brengt relevante vacatures bij Oekraïners onder de aandacht en maakt waar mogelijk een match met werkgevers. Ook organiseert het WSP periodiek informatiebijeenkomsten over werken in Nederland. Andere gemeenten hebben een vergelijkbare werkaanpak voor Oekraïners.

Spelregels en Aanpak toeleiden naar werk asielzoekers/statushouders in opvang

Voor asielzoekers gelden strengere wettelijke spelregels rond werk. Deze worden naar verwachting in de zomer 2026 verder versoepeld. Dan wordt het mogelijk dat een asielzoeker na 3 maanden in de Nederlandse opvang kan starten met werken. Nu is dat na 6 maanden. Eerder mocht een asielzoeker per jaar maximaal 24 weken werken, daar zit nu geen limiet meer aan. Voor asielzoekers is het ook verplicht bij het UWV een tewerkstellingsvergunning aan te vragen voordat het werk kan starten. Ook kunnen we geen reguliere re-integratie instrumenten inzetten zoals proefplaatsing of LKS (loonkostensubsidie). Voor statushouders die in de opvang wonen, gelden deze beperkingen niet. We zien ondertussen dat een groep azc-bewoners zelf aan werk is gekomen, te vaak echter in onderbetaalde banen en ook soms onder slechte arbeidsomstandigheden.

Aanpak: In Arnhem is voor alle nieuwkomers in de vluchtelingenopvang het programma Arbeidsoriëntatie binnen Connect beschikbaar dat toeleidt naar tenminste uitzendwerk óf vrijwilligerswerk als regulier werk (nog) niet mogelijk is. Een intensievere aanpak is bedoeld voor de groep aan Arnhem gekoppelde statushouders in de opvang, via de pilot Werkbalie. Verderop in deze brief beschrijven we wat dit inhoudt.

Uitgangspunten

Bij het aan werk helpen van nieuwkomers in de opvang hanteren we de volgende uitgangspunten:

- Oog voor individueel talent en ambitie
- Zo optimaal mogelijk benutten van de opvangperiode
- Samenloop van mogelijkheden vanuit de inburgerings- en participatiewet
- Combineren van werk(ervaring opdoen) en leren van de taal
- Ontzorgen werkgever

Datum: 17 maart 2026
Zaaknummer: 4993201
Pagina: 4

Programma Arbeidsoriëntatie in Connect: voor alle nieuwkomers in de opvang

In Connect kunnen nieuwkomers uit de opvang het programma Arbeidsoriëntatie volgen van re-integratiebedrijf AanZ en Scalabor. Het programma is overigens ook geschikt voor andere doelgroepen met een afstand tot de arbeidsmarkt. In een periode van 4 weken krijgen deelnemers een realistisch beeld van waar ze staan op de arbeidsmarkt. Ook horen ze onder meer van ervaringsdeskundigen hoe de Nederlandse arbeidsmarkt werkt. Tot slot worden ze toegerust om zich succesvol bij de uitzendtafel te kunnen presenteren (voor degenen die (bijna) klaar zijn om te kunnen gaan werken). En als dat nog niet haalbaar is, worden mensen warm overgedragen naar de Meedoenbalie. Het programma sluit aan op wat het COA aanbiedt rond de toeleiding naar werk.

Pilot Werkbalie: voor aan Arnhem gekoppelde statushouders

De pilot Werkbalie richt zich op de aan Arnhem gekoppelde statushouders in de opvang (60 personen). Deze groep statushouders woont nu nog binnen de Arnhemse vluchtelingenopvang en is in afwachting van zelfstandige woonruimte in Arnhem. Met hen gaan we al in de opvangperiode actief aan de slag. Zo maken we effectief gebruik van de 'wachtijd' door intensief te investeren in werk en taal (voor wie dat kan), om vervolgens zo snel mogelijk mee te kunnen doen in de Arnhemse samenleving.

Inhoud traject

Het traject start met een groepsbijeenkomst op het azc. COA, AanZ (onder regie van Scalabor) en regisseurs van Bureau Nieuwkomers geven informatie over het doel van het traject en beantwoorden vragen. Daarna brengen we het persoonlijk werkprofiel verder in beeld, net als de belastbaarheid. Inzet is om snel te starten met inburgering en daarnaast op toeleiding naar werk met perspectief. Bij Scalabor zijn trajecten beschikbaar voor de mensen die nog niet (helemaal) arbeidsfit zijn of van wie we bijvoorbeeld de arbeidsvaardigheden moeten toetsen voor ze bemiddeld kunnen worden naar werk. Vervolgens kunnen voor deze groep de reguliere re-integratie instrumenten worden ingezet. Bijvoorbeeld een proefplaatsing of loonkostensubsidie. Beide maken het makkelijker voor werkgevers om kennis te maken met een potentiële werknemer.

Landelijke ontwikkelingen

Gemeenten hebben op dit moment geen wettelijke taak voor het naar werk toeleiden van nieuwkomers in de vluchtelingenopvang. Tegelijk zijn verschillende gemeenten op dit gebied aan het experimenteren. Ook het Ministerie van SZW zet pilots op waarvoor ze middelen beschikbaar stelt. Arnhem neemt ook aan een dergelijke pilot deel. Met o.a. onze input schrijft het Ministerie op dit moment een landelijk voorstel over de meerwaarde van het aan het werk helpen van deze groep. Als gemeenten hierin een taak krijgen, is de verwachting dat hiervoor in het tweede kwartaal 2027 landelijke middelen beschikbaar komen.

Datum: 17 maart 2026
Zaaknummer: 4993201
Pagina: 5

Arnhem koplopergemeente Ministerie SZW

Arnhem is een van de koplopergemeenten voor het naar werk toeleiden van nieuwkomers in de opvang, samen met Utrecht, Enschede, Assen en Gouda. Gemeenten als Amsterdam, Den Haag, Eindhoven en Nijmegen namen al deel aan een eerdere pilot. Voor het intensiveren van de huidige pilot Werkbalie ontvangt Arnhem van het ministerie € 200.000. Dit extra budget maakt het onder andere mogelijk om bijvoorbeeld aanvullende capaciteit in te kopen om meer nieuwkomers in de opvang aan het werk te helpen.

Regionale ESF-aanvraag pilot Werkbalie

Samen met de gemeenten in arbeidsmarktregio Midden-Gelderland hebben we recentelijk een ESF (Europees Sociaal Fonds)-subsidieaanvraag gedaan voor de pilot Werkbalie van € 175.000. De verwachting is dat deze kansrijk is en zal worden gehonoreerd. Definitief uitsluitsel volgt komende maanden. Met deze middelen kunnen we verder experimenteren met de individuele begeleiding naar werk van de aan Arnhem én de aan regiogemeenten gekoppelde groep statushouders in de opvang. Dat zou ook meer volume binnen de pilot betekenen en een steviger basis om uiteindelijk te komen tot structurele financiering.

Betrekken en ontzorgen werkgevers

Eerder zegde het college toe ([toezegging 1735](#)) om in gesprek te gaan met Arnhemse werkgeversorganisaties om zoveel mogelijk Arnhemse ondernemers te informeren over de mogelijkheden om nieuwkomers aan werk te helpen. Voor werkgevers is dit een nog relatief onbekende groep werknemers.

In samenwerking met het WSP, AanZ en The Economic Board zijn er afgelopen periode voor dit doel verschillende acties richting werkgevers ondernomen. Het WSP organiseerde een regionaal matchingsevenement en informatiebijeenkomsten met werkgevers. Op hun website is ook specifieke informatie te vinden over het aannemen van asielzoekers en statushouders. Bovendien biedt het WSP werkgevers kosteloze trainingen over cultuursensitief werken aan. Om een werkgever verder te ontzorgen stelt het WSP een verkorte jobcoach beschikbaar bij het aanbieden van werk aan een nieuwkomer. Voor meer informatie kunnen werkgevers direct contact opnemen met de regionaal verbinder statushouders. Ook AanZ heeft veel contact met werkgevers, zij bemiddelen Arnhemse azc-bewoners individueel richting werk. Tientallen nieuwkomers vonden afgelopen periode via hen werk, zowel via het programma Arbeidsoriëntatie als via de pilot Werkbalie. AanZ heeft een sterk werkgeversnetwerk, waar AanZ hen ondersteunt met het aanvragen van tewerkstellingsvergunningen en het bieden van jobcoaching. *The Economic Board* tot slot werkt met ondernemers, onderwijsinstellingen en overheid aan het versterken van economische verbindingen in de regio Arnhem-Nijmegen. De bij The Economic Board aangesloten werkgevers zijn bereid zich extra in te spannen om deze doelgroep aan werk te helpen.

Datum: 17 maart 2026
Zaaknummer: 4993201
Pagina: 6

Acties komende periode

- Uitbreiding duale trajecten in het kader van de Wet inburgering 2021 zodat het leren van de taal en het opdoen van werknemersvaardigheden meer gecombineerd kan worden voor een optimale samenloop met de Participatiewet
- Verdere harmonisatie van de regionale arbeidsmarkt: afstemmen gebruik re-integratie instrumenten ter bevordering van duidelijkheid bij werkgevers. Ook het gezamenlijk initiëren en uitbouwen van succesvolle trajecten om nieuwkomers uit de opvang aan werk te helpen in bijvoorbeeld tekortsectoren. Duurzame afspraken met werkgevers zijn daarbij de inzet.
- Blijvende aandacht vragen voor de onderwerpen waar we eerder een landelijke lobbybrief voor stuurden: [Verlicht bestaanszekerheid en benut het arbeidspotentieel van nieuwkomers](#). Focus van de brief is het creëren van de goede randvoorwaarden om nieuwkomers uit de vluchtelingenopvang naar werk toe te leiden zoals het kunnen inzetten van re-integratie instrumenten voor asielzoekers.

Tot slot

Binnen gemeente Arnhem ontdekken we steeds meer wat effectief is bij het aan werk helpen van de verschillende groepen nieuwkomers. Zo lukt het al in de opvangperiode om asielzoekers en statushouders zinvol mee te kunnen laten doen in de Nederlandse samenleving. Dat is goed voor het persoonlijk welzijn, voor een snelle integratie en ook lost het tekorten op in de arbeidsmarkt. Komende periode experimenteren we hier nog verder mee, met de inzet van beschikbare incidentele middelen. Als het naar werk toeleiden van nieuwkomers in de opvang inderdaad een gemeentelijke taak wordt, dan komen naar verwachting in de loop van 2027 landelijke middelen beschikbaar om deze zinvolle taak structureel te kunnen voortzetten.

Hoogachtend,
het college van burgemeester en wethouders van Arnhem,
de secretaris, de burgemeester,

P. Sennema

A. Marcouch